

הוכן ע"י כולל עיני הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מנחות דף נ"ג ע"א

למסקנא דילפינן למצוה מזאת תורת המנחה, כיצד ילפינן לעיכוב מתהיה בכל המנחות שצריכות לבוא מצה? [תד"ה כי].

בשאר מנחות	במנחת מחבת	
באם אינו ענין מ"תהיה" הכתוב במחבת	מדכתיב בה : מצה	לתי' הא' בתוס' ¹
מהיקש דזאת תורת	מדכתיב בה : תהיה	לנראה לפרש בתוס' ²

שיאור [היינו שיצא מכלל מצה ולכלל חמץ לא בא], מה דינו?

אליבא דר' יהודה	אליבא דר' מאיר	
מצה מעליא ³	חייב מלקות	שיאור דר"מ - שהכסיף פניו
פטור ממלקות ⁴	חייב כרת	שיאור דר"י - נסדק כקרני חגבים

מנחות דף נ"ג ע"ב

כיצד מחמיצין את המנחות לר"מ ולר"י, ומהו החסרון בכל שיטה?

מהו החסרון בזה?	כיצד מחמצין?	
אינה מחמיצה יפה	אחר שלש עשרון מוציא ממנו מעט לעשותו שאור	לר"מ
דאף היא היתה חסירה ויתירה ⁵	מביא שאור מביתו ומוסיף עליו סולת עד עשרון	לר"י

¹ בתי' הראשון פירשו תוס' דבכל המנחות ילפינן למצוה מזאת תורת וכו'. ומה שכתוב במנחת מחבת שני ייתורים גם מצה וגם תהיה, הכוונה, שמצה בא ללמד על מחבת בעצמו לעכב, ותהיה מיותר וילפינן מיניה באם אינו ענין לשאר מנחות, [אלא שקשה לתי' זה כמה קושיות].

² בתי' השני כתבו תוס', דאיה"נ שמצה הכתובה במחבת באה לדרשא אחרת, וצריך לתהיה בשביל ללמד עיכובא במחבת עצמה. ואם תשאל שכל ריבויים אלו כתובים דוקא במחבת, ואיך נדע בשאר מנחות. לזה תירצו, שמהיקש דזאת תורת ילפינן לכל המנחות דכל היכא דאיכא מצוה במצה איכא נמי עיכובא.

³ אמנם כתבו התוס' בד"ה אי, דבכו"א מדרבנן אסור לאוכלו, ומ"מ מזה שמותר בהנאה לתתו לפני כלבו, ש"מ דמצה מעליא הוא.

⁴ ר' יהודה ס"ל ב' קולות בשיאור, חדא דמה שקורא ר"מ שיאור (- שהכסיף פניו) לר"י הוא מצה מעליא. ועוד שס"ל דמה שכן נקרא כבר שיאור לשיטתו (- כקרני חגבים) אין בזה חיוב מלקות כסברת ר"מ, אלא רק איסור. וזו היא קושית רב חסדא, דמנין דלא תאפה חמץ בא לומר שתאפה דוקא מצה, דילמא בא לאפוקי שיאור דר"י לר' יהודה, דאף שפטור ממלקות בקרני חגבים כפסח, מ"מ איכא לאו במנחות.

⁵ פירוש, דפעמים השאור שמביא מביתו הוא עבה, שנעשה במעט מים ונפחו הוא פחות מקמח שעדיין לא נילוש, וא"כ עתה כשממלא את כל מדת העשרון בקמח, נמצא שהיא יתירה, דהיות שהשאור תופס פחות מהנפח שהיה ראוי לתפוס - הרי שהוא ממלא הרבה קמח כדי להשלים לעשרון. ולהיפך, אם היתה בלילה של השאור רכה, שתופס נפח יותר גדול ממה שצריך לתפוס אם היה קמח, א"כ נמצא העשרון חסר, דכבר במעט קמח מתמלא מדת העשרון כי השאור תפס כבר הרבה נפח.

והקשתה הגמ', לישקול פורתא וליחמציה, ופירש"י בלשון הראשון, שנמדוד עשרון בכלי ויקח פורתא ממנו ויחמיצנו במקום חמימות או בעיסה מחומצת [שאז הוא יהיה שאור יפה] ויחזירנו לעשרון. ובלשון השני פירש, שיביא עשרון שלם ויביא שאור מביתו ויוציא מהעשרון כמות הקמח כאילו הוא מוציא לעשות עמו שאור, ויכניס את השאור ויראה וישוה אם הוא שאור עבה או רך.